

Matviichuk, O. (2010). Biblioteka yak sotsiokulturnyi instytut: osvitho-vykhovna misiia. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Serii: Filosofiia. Kulturolohiia*, (2), 155-160.

Olga Nagornuk,
Methodist Department of Philosophy of Education
Odessa Regional Academy of In-Service Education,
Odessa, Ukraine,
head of the department of socio-cultural activities of the
Odessa Regional Universal Scientific Library
named after M.S. Hrushevskyyi
Odessa, Ukraine

FORMATION OF LIFE VALUES OF SCHOOL YOUTH IN TIME FREE FROM STUDY THROUGH SOCIO-CULTURAL ACTIVITIES

Key words: free time, extracurricular activities, socio-cultural activities, reading, library.

Дата надходження до редакції 27.06.2024

© Нагорнюк О. А., 2024

УДК 371.33:007.52:159.9

Неделевич Вікторія Юрїївна,
практичний психолог
Херсонської спеціалізованої школи I – III ступенів №24
із поглибленим вивченням математики, фізики та англійської мови
Херсонської міської ради,
м. Херсон, Україна
vikned2014@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0005-5489-3806>

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

У ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ

Анотація. У статті проведено огляд шляхів застосування інструментів штучного інтелекту у роботі педагогічного працівника загальноосвітнього закладу, зокрема практичного психолога. Використовуються деякі положення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні та проєкту інструктивно-методичних рекомендацій щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти. Стаття орієнтована на педагогів та практичних психологів закладів загальної середньої освіти.

Ключові слова: штучний інтелект, інструменти штучного інтелекту, дослідження використання, концепція розвитку, проєкт рекомендацій, заклад загальної середньої освіти, педагогічний працівник, практичний психолог.

Постановка проблеми. Проблема штучного інтелекту як організованої сукупності інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання, вже багато років привертає увагу дослідників. Так, лише за період з 2015 по квітень 2020 року було зафіксовано 20 380 публікацій за даною темою (Дерев'янка та ін., 2020, с.116).

В наш час проблематика штучного інтелекту - це не лише питання теоретичного розгляду, а і практичного втілення, реалізації інструментів штучного інтелекту як на рівні громадянина, так і держави в цілому.

Міністерство цифрової трансформації України поставило за мету — побудувати найзручнішу цифрову державу у світі, наголошуючи, що майбутнє України — у розвитку цифрової економіки та інновацій. При цьому штучний інтелект — невід'ємна частина цього плану (Біла книга, 2024, с.4).

Починаючи з 2020 року, штучний інтелект все більшою мірою інтегрується у всі сфери нашого життя, в тому числі освіту та психологію (*Про схвалення Концепції*, 2020).

Військові дії спричинили перехід частини закладів освіти країни на онлайн-навчання, яке з кожним роком все активніше залучає до роботи різні інструменти штучного інтелекту.

Крім цього, на фоні реалій воєнного періоду, учасники освітнього процесу стикаються із переживанням стресового стану, тривогою та іншими психологічними труднощами, які негативно впливають на всі сфери їхнього життя. Традиційні методи психологічної підтримки не завжди можуть забезпечити своєчасну необхідну допомогу. Інструменти штучного інтелекту створюють нові можливості для виявлення та попередження психологічних проблем учасників освітнього процесу.

Все це потребує ретельного вивчення щодо ефективності та етичності використання штучного інтелекту у цій сфері.

Аналіз наукових досліджень. Вивчення літературних джерел показало, що проблема штучного інтелекту є актуальною вже багато десятиліть років і вивчається науковцями різних галузей науки.

В наш час проходить активне дослідження особливостей взаємодії людини і штучного інтелекту. Науковці наголошують на можливості того, що у процесі такої партнерської роботи може з'явитися нова культура. Вчені припускають перспективу олюднення штучного інтелекту шляхом попереднього розуміння екзистенційних проблем людини (Ростока, 2024, с.98).

Дослідження використання ШІ у психологічній практиці виявило як позитивні, так і негативні наслідки такого впливу. Встановлено, що під час психологічних досліджень штучний інтелект може стати помічником для психолога. З іншого боку, вчені зробили оцінку потенціалу цифрової психології з метою вивчення можливості заміни традиційної психології у майбутньому (Севост'янов та ін., 2024, с.1028).

О. Бусол (2015) акцентує увагу на дослідженнях учених зі світовим ім'ям у галузях: фізики, кібернетики, філософії щодо безпеки штучного інтелекту. Вчена говорить про загрозу існування людського виду в цілому. Однак, частина дослідників дотримується думки, що застосування систем штучного інтелекту сприятиме технологічному прогресу. І тому є потреба у створенні та впровадженні нових інтелектуальних машин.

Проте, більшість науковців все-таки уникають однозначних прогнозів щодо питання штучного інтелекту. На їх думку наразі гостро стоїть проблема системи контролю над штучним інтелектом (Бусол, 2015).

Мета: Визначити потенціал використання штучного інтелекту у роботі педагогічного працівника закладу загальної середньої освіти.

Завдання:

- Проаналізувати існуючі інструменти штучного інтелекту.
- Визначити напрямки використання інструментів штучного інтелекту у роботі педагогічних працівників загальноосвітнього закладу.
- Визначити можливості використання штучного інтелекту у роботі практичного психолога як педагогічного працівника закладу загальної середньої освіти.

- **Виклад основного матеріалу.** Ідея створення штучного інтелекту зародилася ще в давніх міфах і легендах про механічних людей. Однак, на думку дослідників, власне історія штучного інтелекту бере свій початок з експериментів Леонардо да Вінчі зі створення обчислювальної техніки (Скопенко та ін., 2024, с.201).

З часом науково-технічний прогрес спричинив перебудову виробництва, що, в свою чергу, супроводжувалося новими винаходами. Як наукова дисципліна, штучний інтелект почав розвиватися лише у ХХ столітті завдяки успіхам учених у розробці програм, які почали грати в шахи, робити лінгвістичні переклади, розв'язувати математичні задачі (Малецька, 2020, с.38).

Саме друга половина ХХ століття охарактеризувалася значною кількістю інтелектуальних розробок. Так, професор Дартмутського коледжу Джон Маккарті дав визначення штучному інтелекту як науки і технології створення інтелектуальних машин (Скопенко та ін., 2024, с.201).

З того часу штучний інтелект почав стрімко проникати у всі сфери нашого життя: від військових технологій до охорони здоров'я, сфери освіти, психології, економіки, та багатьох інших.

Неймовірний поштовх свого розвитку в Україні він отримав за останні п'ять років, що ймовірно пов'язано з розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні». Вищезазначений документ визначив мету, принципи та завдання розвитку технологій штучного інтелекту в Україні на найближчі роки.

Згідно Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні (2020), штучний інтелект — організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень і алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі прийняття рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань; галузь штучного інтелекту — напрям діяльності у сфері інформаційних технологій, який забезпечує створення, впровадження та використання технологій штучного інтелекту.

Концепція (2020) вбачає освіту як одну із пріоритетних сфер, головним завданням якої є розвиток штучного інтелекту. У сфері загальної середньої освіти внесено пропозиції: «...удосконалювати навчально-методичну базу; організувати курси для педагогічних працівників щодо роботи з даними та основ штучного інтелекту; поширювати цифрову грамотність серед школярів».

Військові дії внесли корективи у ці плани, проте незмінним залишається прагнення педагогів та практичних психологів загальної середньої освіти опанувати, застосовувати та навчати дітей використовувати цифрові інструменти для вирішення освітніх завдань, робити пошук інформації у мережі Інтернет, захищати персональні дані, бути медіаграмотними, дотримуватися цифрової гігієни тощо.

Щодо кількості вчителів та здобувачів, які активно користуються інструментами штучного інтелекту (ШІ), протягом вересня-жовтня 2023 року було проведено Всеукраїнське дослідження використання ШІ у шкільній освіті. Його Ініціаторами були: Projector Creative & Tech Institute та Мала академія наук України (МАН) за підтримки дослідницької компанії Factum Group. У дослідженні взяли участь педагоги та здобувачі 8-11 класів різних регіонів України. Ключовим аспектом вивчення було знання сервісів штучного інтелекту. Результати показали, що ChatGPT — найпопулярніший сервіс штучного інтелекту серед вчителів та школярів. Друге місце за рівнем використання отримав інструмент штучного інтелекту від проекту «На Урок». Меншою є обізнаність учасників освітнього процесу щодо сервісів: Grammarly, Bard Google, Midjourney, Notion AI та Stable Diffusion. Дані дослідження свідчать, що педагоги використовують сервіси штучного інтелекту, готуючись до уроків, під час проведення занять, для створення тестів у домашньому завданні, для перевірки знань здобувачів тощо. Діти говорять, що найчастіше використовують штучний інтелект, виконуючи домашнє завдання (*Всеукраїнське дослідження, 2023*).

Міністерство цифрової трансформації та Міністерство освіти і науки України спільно з Робочою групою розробили проект, що містить низку рекомендацій щодо відповідального, етичного та ефективного використання систем штучного інтелекту в загальноосвітніх закладах (*Проект, 2024, с.5-7*).

Даний документ рекомендує сфери для застосування штучного інтелекту працівниками загальної середньої освіти. Серед них можна виділити:

1. Навчання учнів предметів (інтегрованих курсів):
 - ❖ Інтеграція ШІ у підготовку та проведення уроків;
 - ❖ Позакласна діяльність.
2. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу.
3. Участь в організації безпечного та здорового освітнього середовища:
 - ❖ Підтримка інклюзивності та індивідуальних потреб учнів.
4. Управління освітнім процесом:
 - ❖ Моніторинг та аналіз прогресу учнів
 - ❖ Підтримка прийняття адміністративних рішень;
5. Безперервний професійний розвиток.

Наступний дослідник (Пристаї, 2021) пропонує **ефективні рішення використання штучного інтелекту (AI-рішення) в освітньому процесі:**

1. **Система оцінювання:** штучний інтелект здатен допомогти зробити оцінювання дітей більш об'єктивним та пришвидшити його (**IntelliMetric — AI-рішення для перевірки есе; Gradescope — інструменти для виконання домашніх завдань та письмових іспитів**).

2. **Адміністративні завдання:** оптимізація процесів управління для освітніх закладів, поради школяру щодо усунення прогалин у знаннях (**Century Tech — платформа для створення індивідуальних планів навчання та скорочення робочих навантажень для інструкторів та викладачів**).

3. **Вибір професії та вищого навчального закладу (Leverage Edu** допомагає абітурієнтам підібрати відповідну програму на основі їх академічних й інших професійних кваліфікацій та інтересів).

4. **Боротьба з плагіатом** (платформа — **Unicheck** перевіряє академічні роботи на плагіат, захищає персональні дані й надає кожному університету власне сховище).

5. **Персоналізація** (платформа **Kidaptive** допомагає навчальним закладам збирати дані і підвищувати залученість учнів; враховуючи сильні й слабкі сторони здобувача, прогнозує майбутню академічну успішність).

6. **Інклюзивність** (підбір навчальної програми під конкретну людину).

7. **На зв'язку цілодобово** (Чатботи допомагають студентам з пошуком літератури, аудиторії, вирішення інших питань, зв'язок з викладачем. Наприклад, «Цифровий друг» Weason у Стаффордширському університеті в Англії).

8. **Менше морального тиску** (здобувач вводить запит за допомогою особистого віртуального помічника і отримує миттєве пояснення).

Автор стверджує, що засоби штучного інтелекту створюють умови, за яких особистий прогрес виходить на перший план. При цьому зменшується моральний тиск, знижується рівень стресу та покращується мотивація до навчання у школярів (Пристай, 2021).

Інші дослідники (*Освіта нового покоління, 2024*) виділяють наступні **сфери використання ШІ в освітньому процесі**:

1. **Персоналізоване навчання** (ШІ допомагає: збирати та аналізувати дані про взаємодію, розробляти персоналізовані методи навчання, адаптувати навчання в режимі реального часу, забезпечувати різноманітність форматів, надавати негайний зворотний зв'язок).

2. **Звільнення вчителів від виконання рутинних завдань** (перевірка тестів, оцінювання письмових робіт, зворотній зв'язок, створення навчальних матеріалів)

3. **Індивідуальний підхід до здобувачів з особливими освітніми потребами** (індивідуалізація навчання, підтримка у доступі до інформації, покращення комунікації, емоційна підтримка, соціальні та емоційні навчальні програми)

4. **Створення інтелектуального контенту** (візуалізація текстової інформації, доповнена та віртуальна реальність, інтерактивні візуалізації, автоматичне оновлення матеріалів, даних).

5. **Дослідження та прогнозування результатів освітнього процесу** (виявлення тенденцій та закономірностей, оцінка ефективності педагогічних інструментів, відстеження успішності учнів, оптимізація ресурсів).

Висновки. З кожним наступним роком використання штучного інтелекту стрімко набирає обертів, трансформуючи сферу освіти. Завдяки даній інформаційній технології вчителі отримали можливість модернізувати свою роботу, створюючи сучасний та мотивуючий контент для здобувачів. Все більша кількість педагогічних працівників залучається до використання інструментів штучного інтелекту у своїй роботі, а саме: у плануванні уроку та написанні конспекту, у пошуку інформації, під час створення тестових та індивідуальних завдань, при генеруванні креативних ідей, малюнків, аудіо-відео-матеріалів тощо. Педагогічні працівники не лише опановують дану технологію, а і активно передають власний досвід школярам.

Зважаючи на стрімкий розвиток інформаційних технологій, можна передбачити, що штучний інтелект все активніше інтегруватиметься в освітній процес загальної середньої школи, зокрема в роботу практичного психолога загальноосвітнього закладу. Можливо, через деякий час з'являться технології, які володітимуть емоційним інтелектом та розумітимуть почуття, мотиви, потреби клієнтів. Все це розширить можливості охоплення психологічною підтримкою більшої кількості учасників освітнього процесу закладу.

Проте, до цього часу відсутнє однозначне розуміння щодо використання штучного інтелекту в психології. Деякі науковці описують переваги такого використання, говорячи про цілодобову доступність, анонімність та обробку великих обсягів даних. Разом із цим, частина дослідників вбачає і недоліки застосування: відсутність у ШІ емоційного інтелекту та емпатії, ризик порушення конфіденційності даних.

Перспективи подальших розвідок. Існує декілька проблем використання штучного інтелекту. Першим невирішеним питанням є етика. Під час створення алгоритмів необхідно враховувати етичні норми. Штучний інтелект створено в інтересах самої людини. Проте, деякі алгоритми можуть мати певні упередження через те, що проходять навчання на необ'єктивних або неправильних даних. Другим — конфіденційність даних клієнтів. Як можна захистити дані учасників освітнього процесу? Третім невирішеним питанням є порушення прав авторів, на роботах яких навчається програма. І тому дані проблеми потребують ретельного подальшого вивчення та вирішення з боку розробників та юристів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Бусол, О. Ю. (2015). *Потенційна небезпека штучного інтелекту*. Інформація і право, (2), 121. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Infpr_2015_2_21

Всеукраїнське дослідження використання ШІ у шкільній освіті. (2023). Projector Creative & Tech Institute та Малою академією наук України (МАН) за підтримки дослідницької компанії Factum Group. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2023/12/20/Vseukrainske.doslidzhennya.vykorystannya.20.12.2023.pdf>

Дерев'яно, С. П., Примак, Ю. В., & Ющенко, І. М. (2020). *Штучний інтелект та емоційний штучний інтелект як феномени сучасної когнітивної психології*. Наукові записки Національного університету «Острозька академія», (11), 116.

Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти, Проєкт (2024)

(Україна). <https://mon.gov.ua/staticobjects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno.metodychni.rekomendatsiyi.shchodo.SHI.v.ZZSO-22.05.2024.pdf>

Кабінет Міністрів України. (2020, 2 грудня). *Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні*. Урядовий портал. <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-konceptsiyi-rozvitku-shtuchnogo-intelektu-v-ukrayini-s21220>

Малецька, О. О. (2020). *Особливості сприймання штучного інтелекту й роботів старшими школярами*. Науковий вісник Херсонського державного університету, (2), 38. <https://pj.journal.kspu.edu/index.php/pj/article/view/1052/1002>

Міністерство цифрової трансформації України. (2024). *Біла книга з регулювання ШІ в Україні: бачення Мінцифри*. Версія для консультацій. <https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/page/community/docs/Регулювання%20ШІ.pdf>

Пристай, Д. (2021). *Персоналізація, більша залученість та менше тиску. Як AI трансформує освіту*. Projector — Creative & Tech Online Institute. <https://prjctr.com/mag/ai-in-ed>

Редакція. (2024, 21 травня). *Освіта нового покоління: ТОП-5 можливостей ШІ*. Освітній проєкт «На Урок» для вчителів. <https://naurok.com.ua/post/osvita-novogo-pokolinnya-top-5-mozhlyvostey-shi>

Ростока М. Л. (2024). *Психологія штучного інтелекту як феномен цифрового освітньо-наукового простору* (аналітичний огляд). Welcome to - Digital Library NAES of Ukraine. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741211/1/Rostoka%20ML_ar_AH_19-2024.pdf

Севост'янов, С. П. О., Клімушев, В. В., & Клімушева, Г. С. (2024). *Вплив штучного інтелекту на сучасні психологічні дослідження: перспективи та можливості цифрової психології*. Перспективи та інновації науки, (4 (38)), 1028. <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/10749/10807>

Скопенко, Н. С., Євсєєва-Северина, а. І. В., & Кириченко, О. М. (2022). *Вплив технологій штучного інтелекту на ефективність діяльності бізнесу*. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки», (11 (67)), 201.

REFERENCES

Busol, O. Yu. (2015). *Potentsiina nebezpeka shtuchnoho intelektu*. Informatsiia i pravo, (2), 121. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Infpr_2015_2_21

Vseukrainske doslidzhennia vykorystannia ShI u shkilnii osviti. (2023). Projector Creative & Tech Institute ta Maloju akademiieu nauk Ukrainy (MAN) za pidtrymky doslidnytskoi kompanii Factum Group. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2023/12/20/Vseukrainske.doslidzhennya.vykorystannya.20.12.2023.pdf>

Derevianko, S. P., Prymak, Yu. V., & Yushchenko, I. M. (2020). *Shtuchnyi intelekt ta emotsiyni shtuchnyi intelekt yak fenomeny suchasnoi kohnityvnoi psykholohii*. Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia», (11), 116.

Instruktyvno-metodychni rekomendatsii shchodo zaprovadzhennia ta vykorystannia tekhnolohii shtuchnoho intelektu v zakladakh zahalnoi serednoi osvity, Proiekt (b. d.) (Ukraina). <https://mon.gov.ua/staticobjects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno.metodychni.rekomendatsiyyi.shchodo.SHI.v.ZZSO-22.05.2024.pdf>

Kabinet Ministriv Ukrainy. (2020, 2 hrudnia). *Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku shtuchnoho intelektu v Ukraini*. Uriadovyi portal. <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-konceptsiyi-rozvitku-shtuchnogo-intelektu-v-ukrayini-s21220>

Kyselova, K. (2023). *Shkola maie buty draivovym mistsem, i shtuchnyi intelekt dopomozhe u tsomu*. Osvitorii Media. <https://osvitoria.media/experience/shkola-maye-buty-drajvovym-mistsem-i-shtuchnyj-intelekt-dopomozhe-u-tsomu/>

Kudriavtseva, Kh. (2024, 10 travnia). *Yak shtuchnyi intelekt zminiuiе psykholohiiu? Blohy pro biznes, polityku, yurydychnu systemu* | LIGA.net. <https://blog.liga.net/user/kkudriavtseva/article/53027>

Maletska, O. O. (2020). *Osoblyvosti sprymannia shtuchnoho intelektu y robotiv starshymy*. Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu, (2), 38. <https://pj.journal.kspu.edu/index.php/pj/article/view/1052/1002>

Ministerstvo tsyfrovoi transformatsii Ukrainy. (2024). *Bila knyha z rehuliuвання ShI v Ukraini: bachennia Mintsyfyry*. Versiia dlia konsultatsii. <https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/page/community/docs/Rehuliuвання%20ShI.pdf>

Perspektyvy vykorystannia shtuchnoho intelektu v shkilnii osviti. (b. d.). Osvitnii proekt «Na Urok» dlia vchyteliv. <https://naurok.com.ua/post/perspektivi-vikoristannya-shtuchnogo-intelektu-v-shkilniy-osviti>

Prystai, D. (2021). *Personalizatsiia, bilsha zaluchenist ta menshe tysku. Yak AI transformuiе osvitu*. Projector — Creative & Tech Online Institute. <https://prjctr.com/mag/ai-in-ed>

Redaktsiia. (2024, 21 travnia). *Osvita novoho pokolinnia: TOP-5 mozhyvostei ShI*. Osvitnii proekt «Na Urok» dlia vchyteliv. <https://naurok.com.ua/post/osvita-novogo-pokolinnya-top-5-mozhlyvostey-shi>

Rostoka M. L. (2024). *Psykhologhiia shtuchnoho intelektu yak fenomen tsyfrovoho osvithno-naukovoho prostoru (analytychnyi ohliad)*. Welcome to - Digital Library NAES of Ukraine. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741211/1/Rostoka%20ML_ar_AH_19-2024.pdf

Sevostianov, S. P. O., Klimushev, V. V., & Klimusheva, H. S. (2024). *Vplyv shtuchnoho intelektu na suchasni psykhologichni doslidzhennia: perspektyvy ta mozhlyvosti tsyfrovoi psykhologii*. *Perspektyvy ta innovatsii nauky*, (4 (38)), 1028. <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/10749/10807>

Skopenko, N. S., Yevsieieva-Severyna, a. I. V., & Kyrychenko, O. M. (2022). *Vplyv tekhnologii shtuchnoho intelektu na efektyvnist diialnosti biznesu*. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka»*. Seria: «Ekonomichni nauky», (11 (67)), 201.

Viktoriya Nedelevich,
a practical psychologist
of the Kherson Specialized School I-III degrees №24
with in-depth study of Mathematics, Physics and English
Kherson City Council,
Kherson , Ukraine
vikned2014@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0005-5489-3806>

PECULIARITIES OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE ACTIVITY OF A PEDAGOGICAL EMPLOYEE OF A GENERAL EDUCATION INSTITUTION

Abstract. *The article reviews the ways of using artificial intelligence tools in the work of a pedagogical employee of a general education institution, in particular, a practical psychologist. Some provisions of the Concept for the Development of Artificial Intelligence in Ukraine and the draft guidelines for the introduction and use of artificial intelligence technologies in general secondary education institutions are used. The article is aimed at teachers and practical psychologists of general secondary education institutions.*

Keywords: *artificial intelligence, artificial intelligence tools, research on use, development concept, draft recommendations, general secondary education institution, pedagogical worker, practical psychologist.*

Дата надходження до редакції 15.08.2024
©Неделевич В.Ю., 2024

УДК3 7.014.3[821.161.2+ 811.161.2](045)

Оклюк Олена Григорівна,
вчитель української мови та літератури,
вищої категорії, Одеського лицею №13
Одеської міської ради),
м. Одеса, Україна
oklyuk23071985@gmail.com

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ РЕФОРМИ «НОВА УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА» У КОНТЕКСТІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНЬСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Анотація. *У статті висвітлено концептуальні засади реформи «Нова українська школа» (НУШ) у контексті викладання української мови та літератури. Проаналізовано внесок видатних українських педагогів і мислителів, таких як Григорій Сковорода, Тарас Шевченко, Костянтин Ушинський, Софія Русова та Василь Сухомлинський, у формуванні підходів до сучасної шкільної освіти. Окремо розглянуто роль національної ідентичності та її збереження через вивчення рідної мови та літератури в умовах глобалізаційних викликів. У статті підкреслено, що концепція НУШ у викладанні української мови та літератури інтегрує як національні педагогічні традиції, так і міжнародний досвід, сприяючи формуванню гармонійної особистості з розвиненими мовленнєвими та літературними компетентностями.*

Ключові слова: *НУШ, реформа освіти, українська мова, українська література, українська педагогіка, національна ідентичність, сучасна освіта.*

Постановка проблеми. Освітня реформа «Нова українська школа» (НУШ) є однією з ключових реформ, спрямованих на модернізацію української системи освіти, зокрема в загальній середній освіті. Серед